

Reshaping treatment approaches towards victims of sexual violence within criminal proceedings.

ΑΝΑΦΟΡΑ ΕΛΛΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΥΜΑΤΩΝ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Το Ελληνικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης περιλαμβάνει μια σειρά εργαλείων που στοχεύουν στην προστασία των θυμάτων σεξουαλικών εγκλημάτων, εναρμονιζόμενο με τα Ευρωπαϊκά πρότυπα,
- Από πρακτικής άποψης, το πλαίσιο απονομής δικαιοσύνης, η έλλειψη ενημέρωσης αποτελούν εμπόδιο στην την εφαρμογή των διαδικασιών προστασίας,
- Κατά τις ποινικές διαδικασίες, οι ελλείψεις που εμφανίζονται συμβάλλουν στην παραμέληση των συμφερόντων των θυμάτων, στην καταπάτηση των δικαιωμάτων τους και τη δευτερογενή θυματοποίηση από το Σύστημα Ποινικής Δικαιοσύνης,
- Σε γενικές γραμμές εμφανίζεται συμφωνία μεταξύ των επαγγελματιών του Συστήματος Ποινικής Δικαιοσύνης, των επαγγελματιών ψυχικής υγείας αλλά και των ίδιων των θυμάτων αναφορικά με την έλλειψη μέτρων προστασίας των συμφερόντων των θυμάτων σεξουαλικών εγκλημάτων,
- Οι διαδικασίες απονομής δικαιοσύνης είναι ανάγκη να τύχουν τροποποίησης ώστε να επιδεικνύουν ευελιξία και ευαισθησία ως προς τα θύματα, λαμβάνοντας υπόψη τα συμφέροντα αλλά και τα προσωπικά χαρακτηριστικά αυτών, εφαρμόζοντας –ει δυνατόν– εξατομικευμένες παρεμβάσεις,
- Οι απορρέουσες από την παρούσα έρευνα προτάσεις εστιάζουν σε νομοθετικές τροποποιήσεις, σε περαιτέρω εξειδίκευση των εμπλεκόμενων επαγγελματιών, αύξηση πόρων και εφαρμογή επανορθωτικών μηχανισμών.

Reshaping treatment approaches towards victims of sexual violence within criminal proceedings.

ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΒΙΑ

Σε παγκόσμιο επίπεδο, και σύμφωνα με την υπάρχουσα βιβλιογραφία και έρευνα, η σεξουαλική βία (περιστατικά), αν και με εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο αναφορών, εμφανίζεται σε υψηλά επίπεδα. Στην Ελλάδα, τα στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΟΠΙΦ) για το έτος 2019 υποδηλώνουν ότι το 10% των κλήσεων στην Τηλεφωνική Γραμμή Υποστήριξης Εθνικής Εμβέλειας SOS (15900) και το 4% των γυναικών θυμάτων που απευθύνθηκαν στο Δίκτυο Υποστηρικτικών Δομών των Δήμων αφορούσαν σεξουαλικά εγκλήματα^{1,2}.

Τόσο ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, όσο και η Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και το Συμβούλιο της Ευρώπης έχουν εκδώσει οδηγίες αναφορικά αφενός με τη σκιαγράφηση της κατάστασης και τη διαχείριση αυτής, και αφετέρου την προστασία των θυμάτων σεξουαλικών εγκλημάτων. Στις εν λόγω οδηγίες περιλαμβάνεται και η πρόληψη και αντιμετώπιση της δευτερογενούς θυματοποίησης των θυμάτων.

¹ Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, 2019. Δίκτυο Υποστηρικτικών Δομών Γυναικών ΓΓΟΠΙΦ – Δήμων: Στοιχεία Εξυληρευτούμενων Γυναικών. http://paratiritirio.isotita.gr/genqua_portal/?fbclid=IwAR2FyMdgAhH4ALUX9REnY9RThBtemJQeebZdBL6sQqbxwsvC7uEN5ODuD5s

² Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, 2019b. Στατιστικά Στοιχεία Τηλεφωνικής Γραμμής SOS 15900. <https://www.isotita.gr/wp-content/uploads/2020/01/%CE%A3%CF%84%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CE%93%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%AE%CF%82-SOS-01-01-2019-%CE%AD%CF%89%CF%82-31-12-2019.pdf>

ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ & ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η Ευρωπαϊκή Οδηγία 2012/29/ΕΕ περιλαμβάνει την εισαγωγή και ένταξη διατάξεων που αποσκοπούν στην μεγιστοποίηση της προστασίας θυμάτων βίας οποιασδήποτε ηλικίας και μορφής κακοποίησης, λαμβάνοντας υπόψιν τα συμφέροντα των θυμάτων. Σύμφωνα με την εν λόγω Οδηγία, το Σύστημα Ποινικής Δικαιοσύνης (ΣΠΔ) οφείλει να συνεκτιμά τα προσωπικά χαρακτηριστικά των θυμάτων, τις συνθήκες και τα χαρακτηριστικά του εγκλήματος επιδεικνύοντας ευελιξία και ευαισθησία ως προς αυτά, και εφαρμόζοντας – ει δυνατόν – εξατομικευμένες παρεμβάσεις. Παράλληλα, οδηγίες – προτάσεις από το Συμβούλιο της Ευρώπης, καθώς και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καλούν τα κράτη μέλη στην ανάπτυξη δράσεων, οι οποίες αποσκοπούν στη μεγιστοποίηση των δικαιωμάτων και της προστασίας των θυμάτων βίας, και ειδικότερα, στην ανάπτυξη στρατηγικών για την αντιμετώπιση του μειωμένου ποσοστού καταγγελιών (under-reporting) και του κοινωνικού στιγματισμού (social stigma).

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Οι ερευνητές του Συνδέσμου Μελών Γυναικών Σωματείων Ηρακλείου & Νομού Ηρακλείου, προκειμένου να σκιαγραφήσουν τον επιπεδο αναφορών αλλά και κατάσταση των σεξουαλικών εγκλημάτων στην Ελλάδα, ανέτρεξαν σε Ευρωπαϊκές αλλά και Ελληνικές έρευνες και βάσεις δεδομένων (λ.χ. EIGE, FRA, ΓΓΟΠΙΦ). Παράλληλα, για τη σκιαγράφηση της αντιμετώπισης των θυμάτων σεξουαλικών εγκλημάτων από το ΣΠΔ, ανέτρεξαν στη νομική βάση δεδομένων «Νόμος», μελετώντας τις αποφάσεις του Αρείου Πάγου για τις

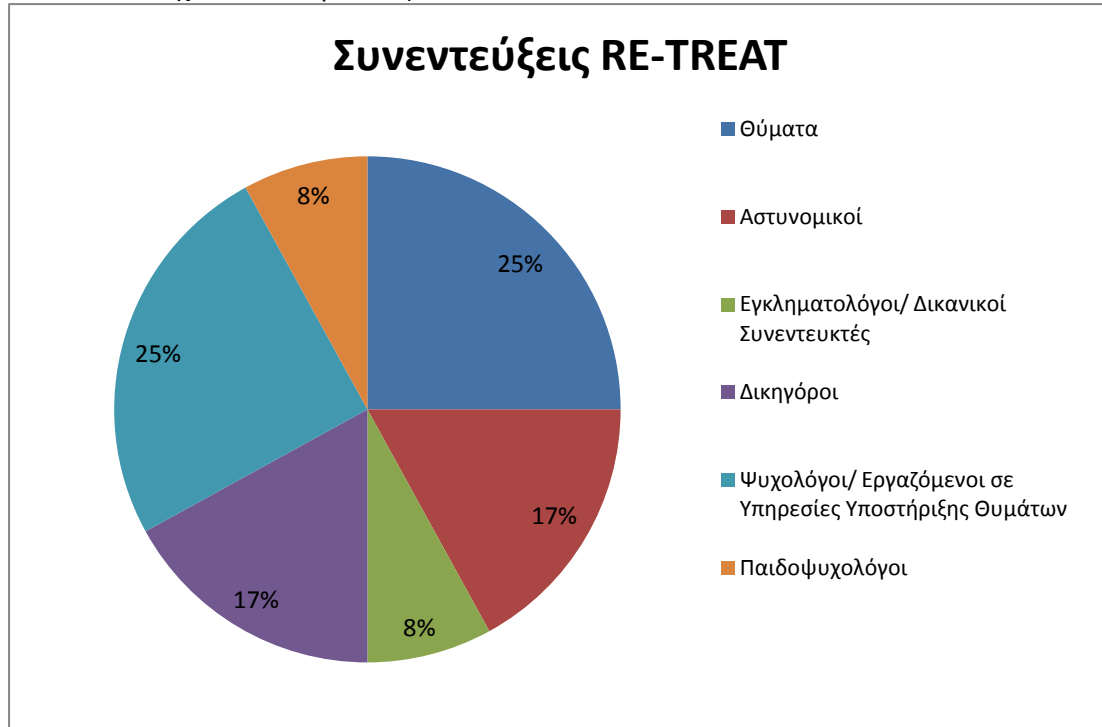
Reshaping treatment approaches towards victims of sexual violence within criminal proceedings.

υποθέσεις βιασμών που παραπέμφθηκαν στο Ανώτατο Δικαστήριο, σε βάθος εξαετίας (2014-2020).

Επιπρόσθετα, οι ερευνητές διεξήγαγαν συνεντεύξεις τόσο με επαγγελματίες του ΣΠΔ που ασχολούνται με σεξουαλικά

εγκλήματα, όσο και με θύματα σεξουαλικών εγκλημάτων τα οποία είχαν θυματοποιηθεί (βιασμός και ασέλγεια) είτε κατά την ενήλικη είτε κατά την ανήλικη ζωή τους (βλ. Γράφημα 1).

Γράφημα 1: Συνεντεύξεις RE-TREAT

ΔΙΩΞΗ/ ΠΟΙΝΗ & ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ο Ελληνικός Ποινικός Κώδικας, στο 19^ο Κεφάλαιο του Ειδικού Μέρους του, αναφέρεται στα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας (άρθρα 336, 337, 338, 339, 342, 343, 345, 348, 348^A, 349, 351, 353 και 323^A Π.Κ.). Η αναθεώρηση του Ποινικού Κώδικα, Νόμος 4637/2019, αναμένεται να επιφέρει ουσιαστικές αλλαγές στην διαδικασία, καθώς ορίζει, μεταξύ άλλων, ως σεξουαλικό έγκλημα και το βιασμό εντός συζυγικής σχέσης.

Σύμφωνα με τη θεμελιώδη αρχή του ποινικού δικαίου, τα εν λόγω εγκλήματα διώκονται είτε αυτεπάγγελα (από τον Εισαγγελέα, δηλαδή το ίδιο το κράτος) ή κατ' έγκληση (του παθόντος). Η καταγγελία του θύματος γίνεται στην τοπική Αστυνομία ή στην Εισαγγελία. Εν συνεχεία, η Αστυνομία ξεκινά την προκαταρκτική εξέταση με στόχο τη συλλογή επαρκών αποδεικτικών στοιχείων για στοιχειοθέτηση του ποινικού αδικήματος, προκειμένου ο Εισαγγελέας να ασκήσει ποινική δίωξη κατά του δράστη. Η Ελληνική Αστυνομία έχει τα τελευταία χρόνια δημιουργήσει εξειδικευμένες υπηρεσίες/ ομάδες για την αντιμετώπιση τόσο της ενδοοικογενειακής βίας όσο και της εμπορίας ανθρώπων, ενώ πλήθος

Reshaping treatment approaches towards victims of sexual violence within criminal proceedings.

δημόσιων φορέων/ υπηρεσιών και ΜΚΟ (λ.χ. ΓΓΟΠΙΦ, ΕΚΚΑ, Κλίμακα, Άρσις, Διοτίμα, Σύνδεσμος Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου κ.α.) υποστηρίζουν ψυχολογικά τα θύματα σεξουαλικών εγκλημάτων.

Σύμφωνα με τη Eurostat, κατά τη δεκαετία 2009-2018 καταγράφηκαν στην Ελλάδα 840 περιστατικά σεξουαλικής βίας, βιασμού και σεξουαλικών επιθέσεων³. Σύμφωνα επίσης με τη ΓΓΟΠΙΦ και τα δεδομένα από 63 Εισαγγελίες Πρωτοδικών στην Ελλάδα⁴, το 2018, σχετικά με το έγκλημα του βιασμού, έλαβαν χώρα 13 ποινικές διώξεις κατά ανδρών, 8 καταδικαστικές αποφάσεις και 2 εκτίσεις ποινής σε σωφρονιστικό κατάστημα.

Αναφορικά με το έγκλημα της κατάχρησης σε ασέλγεια, έλαβαν χώρα 9 ποινικές διώξεις και 1 έκτιση ποινής σε σωφρονιστικό κατάστημα. Αναφορικά, τέλος, με την ενδοοικογενειακή προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας, υπήρξαν 187 ποινικές διώξεις κατά ανδρών, 29 καταδικαστικές αποφάσεις και 1 έκτιση ποινής σε σωφρονιστικό κατάστημα.

Η έρευνα στις αποφάσεις του Αρείου Πάγου ανέδειξε 30 υποθέσεις βιασμών

από το 2014. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν καταδεικνύουν ότι η πλειοψηφία των θυμάτων ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 11-16 ετών (61.8%), ενώ τα ενήλικα θύματα ανέρχονται σε ποσοστό 26.5%. Από τα ανήλικα θύματα το 71.5% ήταν κορίτσια, ενώ τα ενήλικα θύματα ήταν όλες γυναίκες. Το 13.3% των θυμάτων ήταν άτομα με αναπηρία (3 ενήλικα και 1 έφηβο θύμα). Σε ποσοστό 88% ο δράστης ήταν γνωστός στο θύμα. Σε ποσοστό 56% ο βιασμός συνέβαινε κατ' εξακολούθηση (κατώτερη τιμή: ένας μήνας, ανώτερη τιμή: 6 χρόνια), ενώ σε ποσοστό 40% συνέβη μόνο μια φορά. Τέλος, αναφορικά με την ποινική διαδικασία, τουλάχιστον στο 26.6% των υποθέσεων τα θύματα κατέθεσαν στο δικαστήριο, εκ των οποίων το 62.5% ήταν έφηβοι.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΥΜΑΤΩΝ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ: ΤΑ ΚΥΡΙΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΠΟΥ ΣΥΝΑΝΤΟΥΝ ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΦΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

Από τα 3 θύματα που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα, τα 2 είχαν κακοποιηθεί σεξουαλικά κατά την ανήλικη ζωή τους. Η αποκάλυψη του σεξουαλικού εγκλήματος σε οικείο σε αυτές πρόσωπο, συνέβη και στις δύο περιπτώσεις, σε αντιδιαστολή με την υπάρχουσα βιβλιογραφία⁵. Και τα 3

³ Eurostat, 2019. *Recorded offences by offence category – police data*
https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=crim_off_cat&lang=en

⁴ Παρατηρητήριο Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, 2019. 23^ο Ενημερωτικό Σημείωμα.

<http://www.isotita.gr/%CF%84%CE%BF-23%CE%BF-%CE%B5%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BC%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B7%CF%81/>

⁵ Alaggia, R., Collin-Vézina, D., & Lateef, R. (2019). Facilitators and barriers to child sexual abuse (CSA) disclosures: A research update (2000–2016). *Trauma, Violence, & Abuse*, 20(2), 260-283.

Lanthier, S., Du Mont, J., & Mason, R. (2018). Responding to delayed disclosure of sexual assault

Reshaping treatment approaches towards victims of sexual violence within criminal proceedings.

θύματα κατήγγειλαν στη συνέχεια το περιστατικό στην αστυνομία. Εντούτοις, μόνο στην περίπτωση του ενήλικου θύματος ασκήθηκε δίωξη στο δράστη, καθώς στις άλλες δύο περιπτώσεις βασικό εμπόδιο υπήρξε η ανηλικότητα των θυμάτων αλλά και η έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων. Το θύμα το οποίο προχώρησε σε δίκη αναφέρει ότι κλήθηκε να καταθέσει πολλάκις και δη ενώπιον του δράστη. Τόσο η αποκάλυψη στους οικείους, όσο και η κατάθεση στην αστυνομία, βιώθηκαν από τα θύματα ως «στρεσογόνες» και «τραυματικές» εμπειρίες, οι οποίες χαρακτηρίζονταν από έντονο αίσθημα φόβου, ντροπής και ενοχής. Πιο συγκεκριμένα, αναφορικά με τα συμφέροντα των θυμάτων, και δη με την ενημέρωση, τη συνοδεία/ υποστήριξη, το αν εισακούστηκαν, εάν έγιναν πιστευτά, εάν υποστηρίχθηκαν, εάν αντιμετωπίστηκαν με σεβασμό, εάν συμμετείχαν στη λήψη αποφάσεων και εάν ο δράστης ανέλαβε τις ευθύνες του τα θύματα ήταν κατά κύριο λόγο καθόλου έως λίγο ικανοποιημένα από τις διαδικασίες του Συστήματος Ποινικής Δικαιοσύνης.

Τόσο οι επαγγελματίες του ΣΠΔ όσο και οι επαγγελματίες ψυχικής υγείας, στην πλειοψηφία τους, ανέφεραν ότι σπάνια τα θύματα προχωρούν σε ποινικές διαδικασίες. Όταν αυτό συμβαίνει δε, η εμπειρία είναι τραυματική καθώς δε λαμβάνονται υπόψη τα συμφέροντα των θυμάτων, οδηγώντας πολλές φορές σε δευτερογενή θυματοποίηση. Πιο συγκεκριμένα, δεν υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές και ο απαραίτητος τεχνολογικός εξοπλισμός (ιδίως στις περιπτώσεις ανήλικων θυμάτων), υπάρχει αρκετή γραφειοκρατία και θεσμικά εμπόδια (λ.χ. έλλειψη ψυχολόγων στην αστυνομία και

περιορισμένο ωράριο λειτουργίας των δημόσιων κοινωνικών υπηρεσιών), ενώ το προσωπικό (ιδίως της Αστυνομίας) δεν είναι εξειδικευμένο στη διαχείριση θυμάτων σεξουαλικών εγκλημάτων. Επιπρόσθετα, τα θύματα καλούνται να καταθέσουν πολλές φορές (4-5 φορές κατά μέσο όρο) –ενίοτε και ενώπιον του δράστη-, η ποινική διαδικασία είναι ιδιαίτερα χρονοβόρα, δεν υπάρχει επαρκής πληροφόρηση αλλά ούτε και ενεργή συμμετοχή των θυμάτων στη λήψη αποφάσεων που τα αφορούν.

ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Στην Ελλάδα, η παροχή δωρεάν νομικής υποστήριξης προβλέπεται από το Νόμο σε περιπτώσεις που το θύμα δεν έχει την οικονομική δυνατότητα να προσλάβει δικηγόρο. Η παροχή νομικής συμβουλευτικής από δημόσιες υπηρεσίες και ΜΚΟ υποστήριξης θυμάτων δεν είναι επαρκώς διαδεδομένη, και ακόμη και σε περιπτώσεις όπου υφίσταται η πληροφόρηση για την ύπαρξή της είναι ελλιπής.

Οι δικηγόροι που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα δεν διέθεταν εξειδίκευση στα σεξουαλικά εγκλήματα, ενώ ανέφεραν ότι στην επαγγελματική τους πορεία (2-5 έτη) έχουν αναλάβει περίπου 10 υποθέσεις σεξουαλικών εγκλημάτων.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΘΥΜΑΤΩΝ

Οι υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων βίας είναι αρκετά διαδεδομένες στην Ελλάδα. Εντούτοις, δεν υπάρχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες για θύματα σεξουαλικών εγκλημάτων. Τα θύματα που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα, ήταν αρκετά ικανοποιημένα από τις υπηρεσίες που έλαβαν. Ομοίως, και οι επαγγελματίες του ΣΠΔ ανέφεραν ότι παραπέμπουν

in health settings: a systematic review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 19(3), 251-265.

Reshaping treatment approaches towards victims of sexual violence within criminal proceedings.

αρκετά συχνά τα θύματα σε δημόσιες υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων, ΜΚΟ αλλά και ιδιώτες ψυχολόγους και παιδοψυχολόγους.

Η συνεργασία μεταξύ επαγγελματιών του ΣΠΔ και υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων χαρακτηρίστηκε από αμφότερες τις πλευρές ως αρκετά ικανοποιητική, παρότι είναι εμφανής **η απουσία ενός θεσμοθετημένου πρωτοκόλλου πρώτης γραμμής, αλλά και διασύνδεσης φορέων, υπηρεσιών και επαγγελματιών.**

Οι επαγγελματίες ψυχικής υγείας που αναλαμβάνουν περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης, έχουν παρακολουθήσει κατά κύριο λόγο αντίστοιχα σεμινάρια και εκπαιδεύσεις. Παρόλα αυτά, αξίζει να σημειωθεί, ότι η εν λόγω επιμόρφωσή τους επαφίεται κυρίως στα προσωπικά τους κίνητρα, ηθική και ενδιαφέροντα και δεν έλαβε χώρα στο πλαίσιο μιας παρεχόμενης, από το φορέα στον οποίο εργάζονται, εκπαίδευσης.

ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Εάν η καταγγελία από πλευράς θύματος εμπίπτει στις διατάξεις του νόμου περί σεξουαλικών εγκλημάτων και είναι (προφανώς) βάσιμη και υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής του δράστη, ο Εισαγγελέας ασκεί ποινική δίωξη κατά του δράστη και διατάσσεται στα μεν πλημμελήματα προανάκριση, και στα δε κακουργήματα κυρία ανάκριση. Μετά το πέρας αυτών, ο δράστης παραπέμπεται σε κύρια δίκη. Εφόσον το αδίκημα είναι κακούργημα, μπορεί να διαταχθεί προσωρινή κράτηση του κατηγορουμένου (ή να του επιβληθούν περιοριστικοί όροι) μέχρι την εκδίκαση της υπόθεσης, ώστε να αποφευχθεί η τέλεση νέων αδικημάτων.

Στα αδικήματα ειδικότερα εναντίον των ανηλίκων, αρμόδιοι να υποβάλλουν έγκληση είναι οι γονείς ή ο κηδεμόνας

τους, οι οποίοι και τα εκπροσωπούν στο Δικαστήριο.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι δίκες σεξουαλικών εγκλημάτων σε βάρος ανηλίκων διεξάγονται κεκλεισμένων των θυρών, προκειμένου να προστατευθεί η ιδιωτική τους ζωή και δεν απαιτείται η αυτοπρόσωπη εμφάνιση τους στο δικαστήριο. Αντ' αυτού, καταθέτουν, εάν βεβαίως διαθέτουν την απαιτούμενη πνευματική ωριμότητα, ενώπιον του ανακριτή παρουσία πάντα παιδοψυχολόγου.

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Αναφορικά με τα μέτρα προφύλαξης και προστασίας, και πιο συγκεκριμένα με το εάν προστατεύτηκε η ψυχική τους υγεία, καθώς και η ιδιωτικότητα και η ασφάλειά τους, τα θύματα σεξουαλικών εγκλημάτων που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα ανέφεραν ότι είναι λίγο ικανοποιημένα. Ομοίως, και οι επαγγελματίες ανέφεραν ότι η ασφάλεια, η ιδιωτικότητα και η ψυχική υγεία των θυμάτων δεν προασπίζονται σε ικανοποιητικό βαθμό από το ΣΠΔ.

ΚΑΤΑΘΕΣΗ

Η εκδίκαση της υπόθεσης αποτελεί μια ιδιαίτερα χρονοβόρα διαδικασία, σύμφωνα τόσο με τα θύματα, όσο και με τους επαγγελματίες του ΣΠΔ, και διαρκεί κατά μέσο όρο 4 χρόνια.

Τα πιο ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία, σύμφωνα με την έρευνα αλλά και τις αποφάσεις του Αρείου Πάγου, είναι οι ιατρικές εξετάσεις του θύματος και η ύπαρξη λοιπών αδιάσειστων ενοχοποιητικών στοιχείων για το δράστη, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις λήφθηκαν υπόψιν οι καταθέσεις εμπειρογνομόνων όπως λ.χ. ψυχιάτρων, ψυχολόγων και

Reshaping treatment approaches towards victims of sexual violence within criminal proceedings.

παιδοψυχολόγων. Αξίζει να σημειωθεί, ότι στην παρούσα έρευνα παρατηρήθηκε διχογνωμία αναφορικά με την αξιοπιστία των καταθέσεων ανήλικων θυμάτων, καθώς σε αρκετές περιπτώσεις τα ανήλικα θύματα αντιμετωπίστηκαν ως αναξιόπιστοι και «δεύτερης κατηγορίας» μάρτυρες εξαιτίας της ανηλικότητας και της ευαλωτότητάς τους στην υποβολιμότητα.

Υπήρξαν όμως και περιπτώσεις όπου οι καταθέσεις ανήλικων θυμάτων αντιμετωπίστηκαν ως αξιόπιστες, ιδίως δε όταν ήταν λεπτομερείς, αναλυτικές και με χρονική ακολουθία.

ΠΕΡΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Όσον αφορά τις υποθέσεις του Αρείου Πάγου, ο μέσος όρος των ποινών που υποβλήθηκαν για τις 30 εν λόγω υποθέσεις του Αρείου Πάγου ήταν τα 13,9 χρόνια φυλάκισης (με κατώτερη ποινή τα 6 χρόνια και ανώτερη τα 25 χρόνια).

ΕΠΑΝΟΡΘΩΤΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Ο θεσμός της επανορθωτικής δικαιοσύνης και της αποζημίωσης δεν εφαρμόζονται σε ικανοποιητικό βαθμό εντός του ελληνικού ΣΠΔ. Όσον αφορά στην αποζημίωση από το δράστη, υπήρξε μόνο μια περίπτωση όπου επιβλήθηκε σε αυτόν αποζημίωση ύψους 70.000 ευρώ για ηθικές βλάβες (αριθμός απόφασης Αρείου Πάγου 801/2016).

Όσον αφορά στην **κρατική αποζημίωση, παρόλο που προβλέπεται, κανείς εμπλεκόμενος δεν κινεί τις αντίστοιχες διαδικασίες, καθώς μέχρι και σήμερα**

δεν έχει εκδικαστεί καμία τέτοιου είδους αποζημίωση⁶.

Το παρατηρούμενο κενό οφείλεται κατά κύριο λόγο στην έλλειψη ενημέρωσης και ενδιαφέροντος των εμπλεκόμενων επαγγελματιών, αλλά ενίοτε και στην άρνηση των θυμάτων.

Από την πλευρά τους, τόσο τα θύματα όσο και οι περισσότεροι επαγγελματίες ανέφεραν ότι δεν είναι καθόλου ικανοποιημένοι από την Επανορθωτική Δικαιοσύνη και την αποζημίωση.

⁶ FAIRCOM, 2020. *Contributing to improve an efficient and effective model for fair and appropriate compensation to victims of sexual crimes in the EU.* <https://sexualviolencejustice.eu/>.

Reshaping treatment approaches towards victims of sexual violence within criminal proceedings.

Financed by
The European Union
Justice Program (2014-2020)

Η έκδοση αυτή συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Δικαιοσύνη τη Ευρωπαϊκής Ένωσης(2014-2020).

Το περιεχόμενο της παρούσας έκδοσης δεν αντανακλά οπωσδήποτε την επίσημη γνώμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μόνος υπεύθυνος για τις πληροφορίες και απόψεις που περιέχονται σε αυτήν είναι ο συντάκτης της.

Reshaping treatment approaches towards victims of sexual violence within criminal proceedings.

Σοφία Θανασούλα, Αριάδνη Σπανάκη, Μαρία Δασκαλάκη, Νικόλας Σπετσιδής
Σύνδεσμος Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου & Ν. Ηρακλείου
Νοέμβριος 2020

